

Akt és sparhelt

A sziváci Művelődési Házban, Szenteleky Kornél születésének 120. és halálának 80. évfordulóján, az ARTERIA képzőművészeti csoport mintájára, társas kiállítás szerveződött fiatal és pályakezdő képzőművészek alkotásaiból.

Az októberi expo Acsai Györgyi, Bicskei Anikó, Mészáros Nóra, Stepanov Toll Eleonóra, Tóth Alisa és Vass Szabolcs munkáiból állt össze. Konceptióikat a kollázs, a grafika és az akvarelltechnika megoldásai mentén realizálták. A kis számban felvonultatott alkotások, a hozzáértő válogatás következtében, tökéletesen érzékeltetni tudták az egyéni stílusok és módszerek közötti differenciákat.

Az önálló fellépések mellett a galeri tagjai a VaMaDisz képzőművészeti pályázatának és az újvidéki Művészeti Akadémia – World Biennial Exhibition of Student Posters and Photography nagyprojektumának keretein belül is kiállítottak azelőtt. Szakmai biográfiájuk tanúsítja, hogy periodikusan bekapcsolódtak az Art90, a TAKT, a Zentai Művésztelep és a 9+1 vajdasági alkotótáborok munkájába.

A Művelődési Házban prezentált képzőművészeti produktumok kompozícióján – különböző kivitelezésmódok által – a szétroncsolt testkép és képtest heterogén megjelenítései váltak tematikussá.

A kollázstechnika, melyet Vass Szabolcs és Bicskei Anikó egyaránt alkalmazott, a szétroncsolt teljességet már kivitelezési módjában is hordozza. Az alkotók által építőanyagként alkalmazott makulatúra a képek szerves részeként, tussal és olajjal kiegészítve, képzőművészeti szinten is értékelhetővé válik.

Vass Szabolcs korporeális narratívája hasonló vonásokat mutat Ashkan Honarvar iráni képzőművész ábrázolásaival. A fiatal vajdasági alkotó az ép test ideájával szemben, groteszk testképet alakít, amely változtatásoknak, beavatkozásoknak van kitéve, mint szabható ruhadarab jelenik meg, s ezek

a folyamatok az eltárgyasítás felé mutatnak.¹ Egyetlen sziluett keretein belül helyezi el – komplex és bezárt attribútumot kiiktatva – a női és a férfi, a gyermek és a felnőtt test darabjait. Munkáin feloldódni látszik az ént és az idegent elkülönítő térbeli distancia. A szétszabdalt emberábrázolások roncsaiból abnormális képződmények alakulnak, amelyek használati tárgyakkal és bútordarabokkal forradnak össze. Ez okból sem meglepő a sparheltből kinövő női akt látványa.

Vass Szabolcs egyik kollázsán ipari munkások emelnek falat egy fedetlen nőalak köré. Az építési áldozat rítusának hagyománya és a huszadik században kiteljesedő celebkultusz bírálata egyaránt kifejezésre jut a képen. Az ábrázolás hordozhatja azt a jelentést is, mely szerint a szubjektum egy mesterségesen és mások által megformált külsőt tükröz a társadalom felé. A valós én a kinyilatkoztatás hiányában falak közé zárul. A leplezetlen külső, akár egy üres papírlap, idegen kezek által szabadon formálható és alakítható.

A kétértelműségek és a mesterségesen előhívott testi defigurációkkal való kísérletezések teszik izgalmassá Vass Szabolcs alkotásait.

Acsai Györgyi a bőrre mesterségesen kialakított forma-kezdeményezéseket applikál. Képein a test elemei, a kidolgozás változatossága által, különböző esztétikai érzeteket keltve, egymástól függetlenül funkcionálnak. A boncaszatra fektetett, s a hulla ernyedtségével szétterülő nőalak geometriai alakzatokkal és változatos ornamentikával kitöltendő vászonként funkcionál. Acsai Györgyi a figurákat körülölelő steril környezet hiányos tér-jelentéseit a test kontúrjain belülre helyezi el. A képzőművész az emberi alak makrokozmoszában a nyílásokat és domborulatokat, hajlatoakat és bemélyedéseket rajzolja körbe, ezáltal kisebb, egymástól elkülönülő mikrokozmoszokat hoz létre. Kivitelezési módja a sötét tónuskezelésből, éles kontrasztokat generálva, világosba vált át, így nyomatékosítva a szférák közötti különbözőségeket.

A groteszk és a geometria jegyeit magán viselő testképek szemléltetését Bicskei Anikó képzőművészeti gyakorlatában a teriomorf motívumrendszer alkalmazása helyettesíti. A kutya alakja válik lényeges jelentéshordozóvá, amely az őrző, a hűség és a ragaszkodás jelképe is egyben.

Szegedy-Maszák Mihály Kosztolányi Dezső verspoétikája kapcsán úgy vélekedik, hogy „a nyelv uralkodik a költőn, és nem megfordítva”.² Stepanov Toll Eleonóra munkái esetében hasonló képlet érvényesül, ugyanis kisméretű és könnyed akvarelljein a festékanyag irányítja a képzőművész ecsetvonásait. A teremtés folyamatába nemcsak az alkotó, hanem

¹ Földesi Györgyi: Szövegek, testek, szövegtettek. A testírás-elmélet irányjai. *Helikon*, 2011. 1–2. 5.

² Szegedy-Maszák Mihály: *Kosztolányi Dezső*. Kalligram, Pozsony, 2010. 25.

az akvarell folyékony és renitens természete is beleszól. A képzőművész számára pont e miatt a tényező miatt nehéz egy előre kialakított és egzakt gondolattervet adni a kompozíció végleges formájáról. Stepanov Toll Eleonóra szabadon, éles kontúrok nélkül dolgozik, melynek következtében robbanásszerűen szétvetülő, a kék és a szürke lágy árnyalataiban kavargó formátlanság alakul. Az így létrejött felszínek az égbolt analógiáját működtetik.

Mészáros Nóra egyetlen, a Szenteleky Emlékházban kiállított alkotása a pesszimizmus és a kiábrándultság érzését sugározza. Munkáján az asztaltársaság irodalomban és képzőművészetben egyaránt működtetett toposza gondolódik újra.

A centrumba egy apró, életképszerű mozzanatot helyez el. Az emberalakok az asztal körül ülnek. Fáradt és megtört tekintetüket mélyen erre a tárgyra szegezik. Figurái érzelmileg és fizikailag elszigetelten léteznek egymás mellett. Térbeli kapcsolatot közöttük csak az asztal teremt, amely mellett helyet foglalnak. Belenyugvó és érdektelen, a sóhajoktól megöngörnyedt személyeket rajzol. A képszerzés elnémított felületei csonka tériességeket eredményeznek, amelyekben csomópontok köré gyűlnek a hangsúlyos részletek. Diskurzus környezet és test között, az alakok helyzete alapján, erőltetett asszociációk mentén jöhet létre. A csiszolatlan közeg eredményeképp egy kocsma vendégeit, vagy egy család életének momentumát is beleláthatjuk a képbe.

A posztmodernben gyakori és jellegzetes eljárás a korábbi művekből való átvétel.³ Szabó Zoltán ennek okán Kulcsár Szabó Ernő egy mondatát idézi, mely szerint: „[a posztmodernben] nem mű és valóság, hanem mű és mű, szöveg és szöveg párbeszédéről van szó”.⁴ Tóth Alisa grafikáinak tematikáját az újra felfedezett történelmi múlt pillanatképei adják. Képzőművészeti sorozatának alapjául Eisenhut Ferenc *A zentai csata* című 757×443 cm-es alkotása szolgált.

Lázár Tibor hívta fel a figyelmet megnyitóbeszédében arra, hogy a képzőművész új mozzanatokkal látta el, és az esszenciális elemek átmentésével teremtett kapcsolatot a műalkotások között, így folytatja és tartja fenn a hagyományt. A részekre tördeltség azt mutatja, hogy Eisenhut képeinek egyes szegmensei autonóm egységekként is funkcionálhatnak.

Tóth Alisa 2013 októberében bemutatott sorozatának darabjai, *A zentai csata* című képen kialakított atmoszférával ellentétben, sötétek és borúsak, míg az eredetin a világosabb és a kevésbé durva formaalkotás érvényesül.

³ Szabó Zoltán: *A magyar Szépirói stílus történetének fő irányai*. Corvina, Budapest, 1998. 246.

⁴ I. m. 246.